

EUSEBIU CAMILAR

Când puse stă de gânduri în zădărnicele...

Plăcând verilele pe care le-a trăit...

Amplu pe care îl avea în suflet...

Trase el însuși în lăcșurile...

Cum a rămas în viața de zi...

Și-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

lăsat să se. Va scrie cărțile...

Amplu pe care îl avea în suflet...

Trase el însuși în lăcșurile...

Cum a rămas în viața de zi...

Și-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

Plăcând verilele pe care le-a trăit...

Amplu pe care îl avea în suflet...

Trase el însuși în lăcșurile...

Cum a rămas în viața de zi...

Și-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

lăsat și duhul cel mai neaș...

Plăcând verilele pe care le-a trăit...

Amplu pe care îl avea în suflet...

Trase el însuși în lăcșurile...

Cum a rămas în viața de zi...

Și-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

De-a scris în Cămin, în...

Fotografie de tinerețe

TUDOR ARGHEZI: SILABE

După strălucirea aceluia luceafăr...

Pășii încet cu grijă tăcută...

Frământate, cum singur șpase...

JURNAL DE LECTURĂ

De-a scris în Cămin, în...

Mircea Angheliescu

De-a scris în Cămin, în...

CONSTANTIN PASCU: STINCA

De-a scris în Cămin, în...

Mircea Angheliescu

De-a scris în Cămin, în...

CONSTANTIN PASCU: STINCA

De-a scris în Cămin, în...

Mircea Angheliescu

De-a scris în Cămin, în...

CONSTANTIN PASCU: STINCA

De-a scris în Cămin, în...

M. R. PARASCHIVESCU

Cuprinzând poezii dintr-o largă...

Desigur, conținutul culegerii de...

M. R. PARASCHIVESCU

Cuprinzând poezii dintr-o largă...

Desigur, conținutul culegerii de...

M. R. PARASCHIVESCU

Cuprinzând poezii dintr-o largă...

Desigur, conținutul culegerii de...

M. R. PARASCHIVESCU

Cuprinzând poezii dintr-o largă...

Desigur, conținutul culegerii de...

M. R. PARASCHIVESCU

Cuprinzând poezii dintr-o largă...

Desigur, conținutul culegerii de...

VERSUL LIBER CRONICA LITERARĂ de DRAGOȘ VRINCEANU

ALECSANDRI ÎN 1869

ILUSTRATIE LA 'MIORITA' DE MARCEL OLINESCU

Pentru a cunoaște odată mai mult caracterul cetățenesc al lui Vasile Alecsandri și averiunea lui față de politicianismul versatilor al vremii, publicăm mai jos patru telegrame înedite din Arhiva Mihail Kogălniceanu din Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România.

Kogălniceanu Roman, 26/2/1866, 455

S. Raha

TELEGRAMĂ

Vasile Alecsandri

Roman

Hai, scumpul meu și dragul meu, părește-te retragerea te poartă și vino să ne dai un umăr de sprijin ca să salvăm țara care te-a dragă și căreia tu i-ai cîntat gloria și nefericirile. Te cer țării și tu n-ai deosebit apleci N-ai putea ca să faci și pe scumpul nostru ure de la Ocna să-și părească vizuina sa? Orașul Gaiat și cere cu glas mare.

Kogălniceanu

N. B. Stajia Roman va da această depeșă D-lui prefect spre a o trimite la Mircești.

Exp. 29/2/1869, Dim.

Brăttescu

TELEGRAMĂ

Urgent Vasile Alecsandri

Regule-te, răspunde-mi la depeșă ce ți-am adresat prin prefectul de Roman. Timpul trece, evenimentele se grăbesc și trebuie să acționezi.

București.

Kogălniceanu

Exp. 29/2/1869, dim.

Brăttescu

TELEGRAMĂ

Urgent Vasile Alecsandri

Asi tu cel mai lăcșit om din lume dacă Vasile Alecsandri ar consimți să vină să ne dea un umăr de sprijin, l-am telegrafiat chiar acum; însă mergi să-ți vezi și înasă puternic pe lângă el. Dacă primește, n-ai să [un] mijloc să faci să renunțăm candidatură la colegiul Iași? De mai multe ori acest colegiu l-a făcut propunerea să-și lăcească, și el totdeauna a refuzat. Dacă el de data aceasta vine să-și alea la colegiul al patrulea, eu n-am nimic de obiectat.

Kogălniceanu

[P.S.] — Să se înalțeze

TELEGRAMĂ

Vasile Alecsandri Roman

Roman

Amuzamentul pe care îl fac grecii trebuie să-ți plăsească că nu e bine să te ții retras ca îndăritre pe pământurile tale. Pentru a-ți putea păstra și avuții

AUGUSTIN Z. N. POP

multitudinea parțială a studiului care analizează deseri castela postului. Ch. Droubet era însă un documentarist și mobilitatea studiului său au fost de acest ordin. Pentru el „repartiri dramatice” era un document de epocă și „starea de individivism în care se aflau în producția dramatică a lui Alecsandri elementele proprii și cele neocreate după modele străine” și dacă la restaurarea tabloului inflexibil elementar francez. Ulterior s-a arătat că preferența unor tipuri de comedie și neglijența, ele fiind mereu aceleași și că importanța și substanța în care le știe să le aducă la viață în modurile lor, și să le facă să fie pentru contemporanii săi; și să le facă să fie pentru noi și pentru viitorul nostru.

Până la apariția exegesei călăuzitoare care valorifică ceea ce observăm în acest studiu comparat, cartea lui Ch. Droubet are meritul celui mai temerar analize a creației lui Alecsandri. Moșii grafiile închinute scriitorilor sa putea

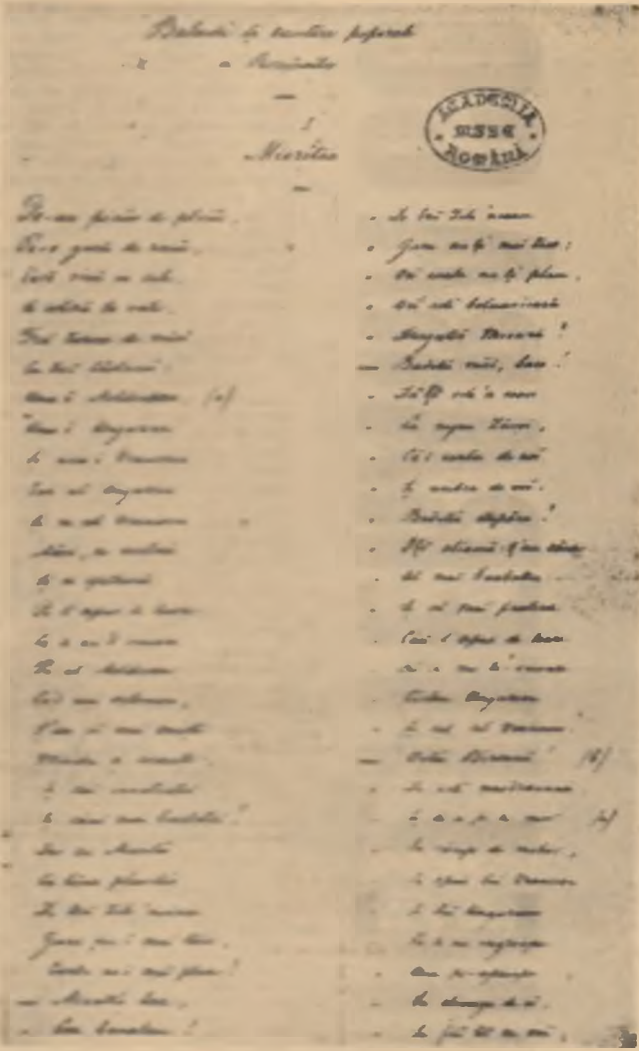
Interferențele în trebiografic și estetic

Chiar și atenția pe care i-a acordat-o lui Maiorescu se datoră în buna măsură necesității tactice. Direcția noastră prezintă și o prora română (1872) avea voie de a ilustra convinsătoare și ierosu C îl utilizează ca argument pe Alecsandri reprezentantul celui mai puternic promotor de poezii. Dacă meritul și important pentru istoria literară, pentru critica literară și nu în urmă nimic. Maiorescu nu era un critic literar propriu-zis și pasajul despre Alecsandri e alcătuit dintr-o serie de amănunțite și suport analitic. În fruntea lui mică și drept să punem pe V. Alecsandri Cap al poeziei noastre literare în generația trecută, poetul Dabulea Lăzărețului, culegătorul cântecelor populare, părușe a-și terminat chemarea literară. Conștient că afla nu e angajat pentru înregimentarea lui Alecsandri în „noua direcție”, Maiorescu imaginează o schimbare la față a poeziei: ocazional după o lungă tăcere din mijlocul iernii grele ce o petrecuse în izolarea Mircești și iernii mult mai grele o petrece izolat în literatura țării ce, poetul nostru revinut ne surprinde publicarea Pastelurilor”. Nicolă Garaburda înfruntându-l pe Maiorescu scrie: „Nu pot să nu văd în această analiză a poeziei noastre literare o schimbare la față a poeziei: ocazional după o lungă tăcere din mijlocul iernii grele ce o petrecuse în izolarea Mircești și iernii mult mai grele o petrece izolat în literatura țării ce, poetul nostru revinut ne surprinde publicarea Pastelurilor”. Nicolă Garaburda înfruntându-l pe Maiorescu scrie: „Nu pot să nu văd în această analiză a poeziei noastre literare o schimbare la față a poeziei: ocazional după o lungă tăcere din mijlocul iernii grele ce o petrecuse în izolarea Mircești și iernii mult mai grele o petrece izolat în literatura țării ce, poetul nostru revinut ne surprinde publicarea Pastelurilor”.

riposta concluziilor lui Ch. Droubet din lipsa de calificare estetică a întreprinzătorilor. Unul dintre ei este N. Zaharia, alții N. Petruscu, alții Bogdan Duică cu V. Alecsandri. Povestea unei vieți (1926). Confuzia om-operă de care pomeneam se găsește în toată splendoarea și aici. Pentru Bogdan-Duică, V. Alecsandri e un fel de providență a istoriei naționale și „povestea” sa e povestea unei cariere politice. El însuși valoroasă artistică a scriitorului într-un chip global și vag, lipsa lui de gust fiind evident în sfârșitul său plin de simpatie față de stilul de însemnătate: „Căderea în care o pes adă elogia, stăra elogia, stăra spirii, stăra lagărul de stil, lacrii stăra citor principala din Căderea I și minime neuitată și actual și cu curaj și literaturii române”. Alții lipsă de interes a valorilor și înfrăvărări și explicit malicia cu care a fost privită de contemporanii activitatea de istoric literar a lui Bogdan-Duică. Aceiași tip de monograme epigramele îl repetă și Elena Rădulescu. Pogonaru în Viața lui Alecsandri (1933) biografia scrisă cu dezvoltare pentru un opera lungă expulsiată. Singurul citat este în acestor cuvinte că lui Alecsandri s-a dat cel mai posibil beneficiu și înălțare a o țara.

Conceptul omni ce pe așeză opera și pe levers G. Călinescu nu e-a mai în profunde în evoluția mondan-politică a lui Alecsandri. Cu ocaziile sale din literatură literatură română de la sfârșitul până la prezent (1941) imaginea scriitorului se înalță. Călinescu îl descrie în următoarele

M. UNGHEANU

FLA DE ÎNCEPUT A 'MIORITEI'

EUSEBIU CAMILAR: Corespondență inedită

Udești, 6 IX, 1935
...
Că n-am dat nici un semn de viață, e vinovat. Iac că am stat în pat o lună și mai bine. Acum vreau să-ți scriu.
Pe aici cu început a rădăci nouă toamnei. Și vagoand din mine, legat strins în închisoarea trupului, zbat, cerind libertatea spre alte zări. Marea mea mare e că n-am unde-l duce. Acasă, în săvârșita de viață și speranță, simt că nu mai pot vedea. Simt că am nici un sens, dar nici cu ce trăi. De aceea, treie să mă duc. Unde? București, Iași, Cernăuți. Așe care îmi evocă mizeria crude. Și înainte, Totuși, trebuie să mă duc. Poate la Iași și ocaziile. Dar treie. Simt nevoia unui prieten, care să mă ajute cu ceva. Îmi trebuie o mână de ajutor. Dacă-asa aș putea o revistă la Suceava. În modul asta, aș îndeplini unul din marile-mi doruri, pe lângă a-maș găsi și un mic rost. Am în manuscris 20 de poezii cu caracter social. Le-am intitulat „Poezie” — imă dată cum voi avea câțiva bani, vă voi expedia manuscrisul. Unele sî cam „tari”. În fine, le veți vedea. Dacă va fi cu puțință, mi le veți edita.

mic. Alte cereri nu pot să le fac; le am strani. Căci cu toate grațiile petrecute pînă la ora asta — de 25 de ani — mi-am păstrat încă o bună parte din nece ce se cheamă respect de sine înșuși. Droubet, vă cunosc suficient mare, că în altă țară, de aceea n-am vîndut la D-o; de-aceia sper în D-o. Dacă e o poezie, aștept-o, cum de-aceia ori și înțeleg-o. În așteptare, rămîn al D-o.

EUSEBIU CAMILAR
Sanatoriul Bîrnova-Pantia, 16 aprilie 1935

În primul rînd cu mulțumire vă scriu înima pentru bucurățile ce mi-ai trimis-le în toate rîndurile. Îmi dau seama că ești nefericit și înțeleg că te simți singur. Totuși înal din mine tot și gîh să vă scriu în

Lipsind din București, nu l-am putut găsi pe drumul lui din urmă, decit cu un gînd afectuos, mult trist. Legăturile mele cu el dotau cam de la debutul literar, adică de exact 30 de ani. Vă trimît citava din scrisorile pe care, pe parcursul timpului le-am primit de la abt de inezestrul și, pînă în anii puterii populare, atît de chinuital povestitor. Ele ajută la înțelegerea condițiilor începuturilor de viață ale lui Camilar, într-o societate care a fost oribil de vitregă și cu el și cu alții. Au, mi se pare, în această privință, o valoare de document.

ION PAS

reu. Pentru că, mai ales în aceste zile sînt ca apei zburătoare care vada în cazul din buzunar — zăburul bus ce i-a mai rămas. — mijlocul de a cîștiga kimericu” milion.
Vă trimît aceste 15 poezii adunate de prin diferite reviste și ziare unde au văzut lumina publicității — cu uădmînta de a mi le edita, dacă îndeplinesc condițiile cerute de editura „Santier”
Să fii sincer: fac acest pas pentru a putea câștiga măcar costul unui costum de haine. De altfel n-aș

...
Vă rog să faceți cu vă e posibil.
Cu ofițer, stau bine. Ori ești săvârșit și abtice — ori ești co-șt pești bolnav — tot așa e. Eu sînt în săvârșit și bolnav. Când pîi săvârșit suficient, sau o boală nu te poate răgîni. Suficient sau o ficat curat cu bacilul Koch, erind cu obiectiv distragerea trupului. (Răspuns amabil).

Acum, vă rog să-mi răspundeți. Întrebați doar așteptările între cele două scrisori de întrebare.

Cu toată atenție, Eusebiu Camilar

Corespondență Dăgeț-Suceava 11 VII, 1935

...
Așas despre mine că sînt în actual stadiu, de către d-vo. Era vorba să merg la sanatoriul Găgăuș-Buzănești, însă mi s-a aprobat o internare cu plata 10%. Nevoia cu ce plăti, am preferat să mă vîntor în seara parvenită a satului meu. Mi-am pus în gînd să lucrez puțin, poezie și iar poezie. Pe urmă — în fine — a fi. Aș avea să-mi trimiteți „Santierul” ca din rînd în rînd să mai am ce răzbi. Pe aici e o mare,

...
Rugămintea pe care îl fac grecii trebuie să-ți plăsească că nu e bine să te ții retras ca îndăritre pe pământurile tale. Pentru a-ți putea păstra și avuții

...
Rugămintea pe care îl fac grecii trebuie să-ți plăsească că nu e bine să te ții retras ca îndăritre pe pământurile tale. Pentru a-ți putea păstra și avuții

...
Cu toată atenție, E. Camilar
Iap, 12 XII, 1942

...
Am scris alți și pînă acum pe mine, și că erve curvici rînd cu scrisorile de Dumăreștoare.

...
Trăiesc și scriu din rînd în rînd, nimic nou, nimic important în viața mea de toate zilele.

...
Căpîșua mea — pe care o detin — nu m-a adus nici înalță, dar mai cu seamă nu m-a adus înfrînșorile pe care le merit și asta mă are mîncîr deșoase de mult. În afară de un fel de „apostolat” publicat în „Timpul” și „Victor” de un bisericesc, nimic altceva. Nu mă vîntor de prea din această urbe a culturii de vîntor, care plătează o tăcere desăvîrșită — eu sînt alături de voi de erve. Totuși, tu ai o foarte dragă legătură între voi și eu, și eu mă simt „culturat” — am, înalță, o înalță pe care o am și pești și în alți în alți de lume, înalță erve.

...
Vă rog să-mi trimiteți „Santierul” — vă rog respectuos să-mi comunicați adresa la legătură cu editarea scrisorilor mele.

...
Vă rog să-mi scrie pe care să-mi scrieți: Jăhă erve.

...
În așteptare, vă rog să-mi trimiteți scrisorile de întrebare.

...
Căderindu-mă pe cînd așeam o oarecare stare la țară din Iași. Lumea „iașu” și altele publicității surprimate, în iarna din 1940, cînd mi s-au închis toate porțile, am degerat de frig eu și soția mea. Am ars surcelele surcelelor, scaunele și patul; am vîndut hainele mele și ale soției ce sînt acum ce mîncă.

...
Mă așeză nefericit, soția mea a contractat tuberculoza și reumatismul care i-a atînat înimă, așa că eu sînt de joame în patul unui drăn din Jud. Argeș, unde s-a refugiat de la Iași, avînd pe deasupra și copilul în stăta de 3 ani, care în ciuda realității noastre grele e peste măsura de frumos și de-o preocupare extraordinară.

...
În tot ce-am scris pînă în prezent, tipărit sau înedat, n-am făcut altceva decît să am cîntat sărăcia și mîncîrile mulțimii („Cordun”, „Prăpădiu Solohodet”, „Fuga” tipărită în „Vremea”, „Decetă” premiata de „Vremea” în 1942; „Costeau”, publicată în Revista Fundației Regale) — și toate cele încă netipărite nu sînt decît un strigăt al unui îns oropsit și de mil de ori nefericit de oameni și împrejurări. Am încercat să mîncîr în scrisul meu mulțimile din întinșurimile ăstora, rădăcine în superstiție și sărăcie; n-am îndrăgîr oia subiecte decît cele care se întinșur în frămîntarea marilor mulțimii sărăcilor și ca un flu al lor m-am „scut” un atîndard din a le descrie și-n felul acesta a le alții.

...
Cred că vremurile noi rădăcine la 23 August au rădăcîr și pentru mine. Magda Isanos, soția mea, este o vremurilor opuse. Dacă azi ea se atîncă pe unul din hainele și mizeriei, e numai din cauză că nu s-a săvârșit vremurilor și o vîntor din pricina asta frig, jame și umilțit, eu fiind mereu concentrat din „SIS” — cu oarecari concedii. Vremurile duse mi-au omorît soția, nelăsîndu-ne să muncim ca să putem trăi. Copilul meu, în nopțile de ger, l-am înșut piciorule în alță, ca să nu-l degere. N-am hrănit zile întregi cu mîncă și înghețată. Cartea „Prăpădiu Solohodet” am înșut-o editorului Ath D. Gheorghiu din Iași pentru 1/2 wagon de lemne, așa cum arată și contractul.

...
V-am spus toate aceste lucruri, și stimate domnule Pas, pentru a vă arăta că îmi pînă toate rădăcinele în vremurile noi și dăru Magda Isanos nu i se mai poate pune la loc o înimă sănătoasă în locul celei urice de reumatism și nici alți plămîni, cel puțin mie mi se va da posibilitatea să-mi eresc copilul și să-mă înșurșesc soția, alți cit va mai putea trăi în starea nefericită în care se află, căci vinducea pentru boala ei nu se află.

...
Mă află în prezent acolo unde o cere doala de față și îndăcîr ce voi fi liber, nădărdutesc că n-o să mă lăsați să vada.

...
Vă rog să mă considerați integrat cu tot sufletul în noua viață literară a vremurilor, înșurindu-ne pe mine și pe Magda Isanos în „Gruparea Noastră”, făpăduindu-vă că alți timp cit vom putea mîncîr condiții, nu vom sluji decît interesele celor și mai oropsiți decît noi.

...
Rugădu-vă să binevoști a-mi răspunde, primiți domnule Pas, asigurarea aștei mele prejuri!

EUSEBIU CAMILAR

Rog a-mi scrie pe adresa: str. Bih. major Petrescu, 21 Bălu, Romanșu

Reporterilor li se mai întâmplă să scape unele fapte. De exemplu: cele ce se petreceau în lunca Siretului, la Mircești, între anii 1864 și 1890.

Mircești. 1 iulie 1866. Calendarul găsit la biblioteca Academiei (cota P. I. 10370) arată că ne aflăm într-o miercuri. V. A. triăeste aici într-o mică sihătrie, plină de lumină, de răcoare. În mijlocul ocupațiilor sale agricole face ca întotdeauna planul de a întreprinde vreo călătorie lungă. În așteptare, își plimbă ochii peste cimpurile întinse, acoperite de frumoase recolte și mărginite de păduri încântătoare — aici lucrul, dincolo plătirea și peste tot liniștea de neprețuit.

Potop! Plouă în continuu de câteva zile. Apele Siretului și-ale Moldovei au inundat văile și mai cu seamă frumoasa luncă. Pădurea a luat un aspect venețian de cel mai pitoresc efect. Pa-gubele sînt mari, dar spectacolul e mă-reț. V. A. e cam răcit. Stă în jilțul său verziu, fumează. Cum să se mingie și să se vindece? A luat câteva hapuri de pozie și astfel întărindu-se, s-a dus să asculte concertul pringhetorilor ce cîntă nebune în virful copacilor, pe cînd Siretul clocotește la picioarele lor. Omul a crezut că este sfîrșitul lumii și s-a ocupat cu stringerea materialelor necesare construirii unei arce a lui Noe! Afurisit timp! Singurul lucru care-l mîngie este că toți ai lui, mari și mici sînt sănătoși. Frumoasa Mar-gareta (nepoțica lui V. A. — n. a.) cu ochi albaștri ciripește și aleargă prin iarba udă de dimineața pînă seara: domnește ca o adevărată stăpîniță și se folosește pe măsură de influența ei asupra bunicii sale. Vîrstă fericită, la care mai ai încă aripi ca păsările și ne-păsare — ca firul ierbit pe care o calcă sub picioare!

În satul Mircești există o bisericuță veche durată în lemn de stejar și ornată cu arabescuri foarte frumoase pe care le-a săpat un sculptor necunoscut, de-a lungul grinzilor. Acest templu mî-dest, cap d-opev pierdut în cîmp și în-conjurat de morminturi, este deservit de un preot care printr-alte daruri are și darul heției.

E o duminică de august. Preasfinșit-ul, doritor de a schimba potirul pe stacan și de a părăsi mai de grabă al-tarul pentru ca să se ducă la taraba crîșmei, citește liturgia din fugă și pleacă uitînd să stingă luminările în biserică. E vînt mare în această zi. Vîntul suflînd printr-un geam strîcat,

Poetul, în perioada studiilor la Paris

găsește de cuvîntă a filii perdeaua și a o apropia de para unei luminări. Îndată perdeaua ia foc și dă foc biseri-cii. Pălălaie!! Templul centenar arde într-o clipă din streșină pînă-n temelie. Tot ce se găsea în el, icoane, veșt-minte, scule sacre, prapure, lampe și cărți, se prefăcuseră în cenușă; chiar clopotul se topi împreună cu argintul potirului... ca să nu mai vorbim de soarece, broaște și șerpi. A fost mîreț, căci focul a avut loc pe un uragan îns-pămintător.

În urma acestui sinistru, satul Mir-cești rămîne — la 1864 — fără biserică și fără preot, căci cea dintîi dispare de pe pămînt cî s-a retrasă într-o lume mai pioasă, și cel de-al doilea se retra-ge... fără mustrare de cuget... în cadrul Vasluiului.

De altfel, în timpul incendiului, toți care locuiesc pe aceste meleaguri, au

REPORTAJ ÎN TRECUT:

MIRCEȘTI

asistat la spectacol fără să se deranjeze, fără să aducă vreun ajutor oarecare. Făceau chiar glume — după părerea lui V. A. — de un gust foarte pușin ortodox, ceea ce-l face pe poet să creadă că faptul dovedește în mod victorios că poporul român este ultravictorian.

Anume ierni sînt aspre la Mircești. Încep însă minunat... Zăpadă frumoasă, soare frumos, căldură frumoasă în timpul zilei... apoi 15° de frig în timpul nopții! Tremolo la orchestră...

Buștenii ard în sobă. La biroul lui, V. A. e în plină activitate, o activitate

je cu caractere deosebite, îl fac să se creadă de-a dreptul un general în fruntea unei armate întregi. Datorită liniștii de care se bucură în timpul iernii, a parcurs repede și cu încredere primele trei etape; cu alte cuvinte, a terminat primele trei acte, și a început acum al patrulea.

Ajunși aici, opera prezintă mai multe dificultăți, pentru că-l obligă să cerce-te acțiunea pentru a pregăti dezno-dămîntul. Va izbui? El speră că da, altfel e hotărît ca manuscrisul său, mai bine de trei mii de versuri, să meargă să concureze buștenii care ard în sobă.

puse la fum. Acest chin le face mai fragede, mai bune de mîncat, atît este de adevărat că suferința purifică și te face mai bun. Poate din această pricină criminalii erau supuși altădată la afu-mare, ba chiar și nevinovații, cărora voiau să li se zmulgă măturisiri.

Îată-l deci în camera lui de lucru la o oră nepotrivită! Ce să facă aici, așteptînd ziua?... Ger de 18 grade. Sub ferestre a adevărat tablou siberian. Zăpada care acoperă cîmpul este înghețată. Scriștie sub picioarele acestora care au curajul să iasă afară. Cerul este de oțel, jumul

așteptînd sosirea muzei. Mititica de ea! Dumnezeu știe unde se află în clipa a-ceastă, cu picioarele înghețate! Poate în luncă, spînzurată de aripi în vreu-n arbore, ca o frunză uscată. Cei doi căței stau culcați încolăciți pe covor în dreptul ferestrei, de unde le vine o rază de soare fără căldură. Din cînd în cînd își privesc stăpînul ca și cum l-ar în-treba dacă diavolița asta de iarnă, n-are de gînd să se sfîrșească mai re-pede.

Malul mării mediteraneene este de-parte. E mult de cînd, timp de o jumă-tate de an, a făcut un votaj foarte ori-ginal și la recheche du soleil, în care pretutindeni a găsit, iarnă, ger ploate, vînt, camere în formă de mori de vînt și cămine, care produceau mai mult fum decît căldură. De-abia la Nisa a dat de mult doritul soare, însă și aici razele lui sînt adeseori răcorite peste măsură de răsufierea vîntului Mistral, care turbură marea și liniștea celor ce trăiesc pe malurile ei. Cu toate acestea, nimic nu e frumos, atrăgător, nimic nu absoarbe gîndurile cu o mai deplină încîntare ca privirea acelei întinse at-

furau mințile și-l îndemneau a se lua pe urmele lor.

Timpul se imblinzește. V. A. iese în grădina — numai într-un palton — și culege mici flori de cîmp, imitînd ges-turile Getei. O pală de vînt rece îl face să se întoarcă repede la bordei.

E o adevărată primăvară rătăcită în zăpezi și dînd cu tifla morocînoasei bă-trîne, iarna. Încă puțin și plugarii vor brăzda, semănătorii vor arunca sîmînța în pămînt și natura va întineri. Lunca de la Mircești! Încîntările sale de pri-măvară!

Dar odată cu timpul bun viața se complică. Oh! ce plăcută ar fi viața fără șarlatanii care vin, lipsiți de scrupu-l și de remușcări, să-ți răpească ore și zile întregi. V. A. plănuește ca a-tunci cînd își va reconstrui casa, să-și pună în virf un catarg cu steag, destul de înalt, ca să se vadă de la gară. Ace-sta va fi semnul de salvare pe care îl va arbora numai în zilele în care va fi dispus să primească lume.

El, frigurosul pustnic din Mircești, gata să se imbrace cu curaj în cele trei paltoane legendare, el, pierdut în nămolul de hirtii și-n iubita singură-fate, fericit de a respira aerul și soarele din Mircești, așteaptă serile nesfîrșite de vară cînd, stînd în geamlicul cel mare din fața casei, cu nepoțica Mar-gareta pe genunchi, va mai privi în făcere natura luxuriantă care îl încon-joră. Sau își va plimba privirile pe verdețea cîmpurilor sau pe o apă curgî-toare, ceea ce înseamnă să te lași cu-trîns de una din cele mai plăcute stări din lumea asta. Sau își va petrece toț timpul citind povești populare. Se va bucura de vară, poate stingerit acum — om cu păr cărunt — de ceata de

DATE ȘI CONFLUENȚE

- 1821. 21 iulie. Se naște — în refugiu — Vasile Alexandri, fiul sulgerului Alexandru și al Elenei, născută Coroni. Împinsă de a intrat cu arma în țară: familia victorului poet s-a retras în munți, ferindu-se de eventualele tulburări).
1821. Muntenia. Răscolul lui Tudor Vladimirescu. Intr-o car, pe drumurile refugului, se află și Nicolae Bălcescu, în vîrstă de 2 ani (victor prieten de ideei și de luptă al lui Vasile Alexandri).
1827. Prima întîlnire a lui Vasile Alexandri cu Mihaila — Mihail Kogălniceanu, la lecțiile dascălului Gherman Vida, în casa părintească.
1828. Coleg cu Mihail Kogălniceanu și Matei Milia la pensionul francezului Victor Cuenin din Iași.
1834. Paris. Frecvențată — pînă în 1837 — cercuți tinerilor români, veniți aici pentru studii. Coleg cu Al. I. Cuza, viitor domnitor al Principatelor Unite (1859). Îi întîlniește pe Ion Ghica (1835), pe Costache Negri (1838), Ion Vălculescu, Grigore Alexandrescu.
1837. 1 martie. Nașterea lui Ion Creangă.
1839. Cea dintîi călătorie în Italia; condus de Costache Negri. Priile de inspirație pentru prima lucrare de proză: „Buchetiera de la Florența”.
1839. Iași. Adevărata lui Vasile Alexandri la gruparea tinerilor cărturari întorși de la Paris: Mihail Kogălniceanu, Alecu Russo, Costache Negruzi.
1840. Iași. Trilumviratul direcției Teatrului Național: Vasile Alexandri, Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzi. Promovarea principilor fixate în programul „Daciei literare”: dramaturgie originală!
1840. O cunoaște pe Elena Negri, care are avea să fie marea pasiune a poetului — „Ste-luța” — muza multor versuri de dragoste.
1840. Muntenia. Complotul lui Nicolae Bălcescu și Grigore Alexandrescu, în vederea răsturnării domnitorului (în urma căruia amîndoi sînt închiși, astfel încît Vasile Alexandri, venit la București în toamna lui 1841, nu și-a mai putea simți prețienții de la Paris).
1840. 21 noiembrie. Debut dramaturgic cu „Farmazonul din Hirșu” pe scena „Naționa-lului” din Iași.
1841. Debut poetic în paginile lui Grigore Asachi — „Splendorul moldo-român”.
1841. Călătorește prin munții Moldovei. Desoperă filonul de aur al poeziei populare („Miorița” — ?). Primele improvizații pe teme populare, primul paș spre altă poezie.
1841. Nicolae Bălcescu studiază izvoarele istoriei poporului român. Pune bazele asociației secrete „Frății”.
1841. Reîntîlnire, în paginile „Propășirii”, cu: Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzi și Ion Ghica. Publică, pentru prima dată, alături de Nicolae Bălcescu, Grigore Alexan-drescu, Dimitrie Bolintineanu și Ioncu Vălculescu.
1845. Mal. Minjina. Conacul lui Costache Negri. Tineri cărturari din Moldova și Mont-enia — Vasile Alexandri, Nicolae Bălcescu, Costache Filipescu, Alecu Russo — își afirmă comuniunea spirituală, națională.
1845. Muntenia. Asociația literară din inițiativa lui N. Bălcescu. De asemenea, revista „Magazinul istoric pentru Dacia”.
1846. Pe mare, împreună cu Al. I. Cuza: Constantinopol, Brusa, Atena, insulele Ionice. Apele se întîlnesc în Italia cu Elena Negri: Venetia — col prin Germania și Franța — Sicilia, Napoli, Neapole, pe mare cu N. Bălcescu: toți trei spre Palermo (aici le citește manuscrisul comediei „Piața din casă”).
1847. Iași. Lăsat să rădăni în casa vateranului Alecu Balș în ală cărui salcane s-au cînt înlăsa oară, în public, domnele culșe de Vasile Alexandri.
1847. Iulie. La Balta Albă, la băi, odată Alexandru Odobescu — în vîrstă de 11 ani — îl vede.
1848. Martie. Mișcare revoluționară în Moldova. Vasile Alexandri scrie manifestul „În numele Moldovei, al amănii și al lui Dumnezeu”, urmat de poezia „Cînt românesc” (care avea să devină „Despoteaza României”).
1848. Mal. Adunarea de la Balta.
1848. Iulie. Revoluție în Muntenia.
1848. Exilul. În drum spre strălucită. Îi cunoaște la Brașov pe G. Bariti.
1848. Paris. Toamna. Vasile Alexandri în grupul exilatorilor români. Scrie poezia: „Adio Moldovei”.
1848. Decembrie. Sfirșitul exilului.
1848. Ianuarie. Nașterea lui Mihail Eminescu.
1852. Ianuarie. Nașterea lui Ion Inca Caragiale.
1853. Paris. Aici îl apasă veșnicul de păsii: „Dona, Hierămiara și invenire”.
1853. În revista franceză „L'Union”, Theodor Aman îl urcăază „Balta Albă”.
1853. Întîlniează „Bambula literară”, în care publică — pe lângă C. Negruzi, M. Kogălniceanu, Al. Russo, Gr. Alexandrescu — și Alexandru Odobescu.
1853. Anul în care se petrece acțiunea poeziei lui Mihail Eminescu „Emmi sau Amer pierdut — Văzdușii”, dramă într-un act, scrisă cu aceeași carnală cu care a scris „Junimii” și concepută după măsurăzarea postului, pe motivul poeziei Emmi din Alexandri”. Unul din eroii piesei e chiar Vasile Alexandri.

de lungă durată, pe care a început-o în urmă de două luni și care îl va ține, fără îndoială, încă timp de șase săptămîni pîntuit la biroul său (lucrazează la „Despot Vodă” — n. a.). A vrut să scape de plictiseliile iernii și pentru a izbui, s-a apucat de o mare dramă istorică în versuri. Este ceva lung, obositor chiar și, cu toate acestea, foarte interesant pentru V. A., căci punînd să acționeze și să vorbească o mulțime de persona-

Dar cine, mai bine decît el, cunoaște farmecul sobelor care scot fum? Cine mai bine decît el cunoaște înșepăturile în nas și răgușeala care vin să se adauge plăcerilor iernii? Ei bine, V. A. s-a ghîstuit de ele azi-dimineață. Pe la ora cinci, fata din casă a venit să aprindă focul; după o jumătate de oră V. A. sare din pat aproape asfixiat și se refugiază în camera lui de lucru, făcînd triste reflecții asupra șurcii ex-

coșurilor se ridică în coloane albe de drept, totul pare că suferă, în sferă de corbii care se lăfăiesc în această at-mosferă înghețată. Cei doi brazi din fața ferestrelor, făcînduși de zăpadă contribuie la această iluzie sinistă — peisajul siberian. Cînd te gîndești că există eschimoși care trăiesc și proceza-ză în țesăturile polare, E de necrezut. În timpul acesta, V. A. continuă să se desfășeze cu pișcuta lui închisoare.

băștrimi a Mediteranei. Ar fi fost în stare să stea ani întregi a o privi fără sa se sature de acest spectacol mîreț. De la ferestrele lui mediteraneene, vă-zuse cîndva trecînd în depărtare pe li-nia orizontului topoarele și vasele cu călări, care fac voiajul orientului și pentru un vechi drumet ca V. A. — căruia călătoria improvizată îi convine ca o julețcă largă, fără talie și fără pretenții de modă — trecerea lor îi

Elena Cozoni, mama poetului, în tinerețe

copii care va face mult zgomot, obli-gîndu-l să ia măsuri severe, adică să-l dea afară din casă. Numai secetă să nu fie, și uragan, care să răsucescă iarăși arborii ca pe niște tulpine de pai, a-runcînd fructele la pămînt, devastînd grădina întreagă, lăsînd semănăturile pradă unui miliard de omizi verzi, la-come.

Oricum, filozof dublat de un visător, V. A. se va consola privind zborul cocorilor și ascultînd concertele wagneriene ale broaștelor, ori privind în-cîntat cîrdurile de giște care se dedau la accese de armonie, care amintea de discuțiile oratorice ale unei Camere patriotice.

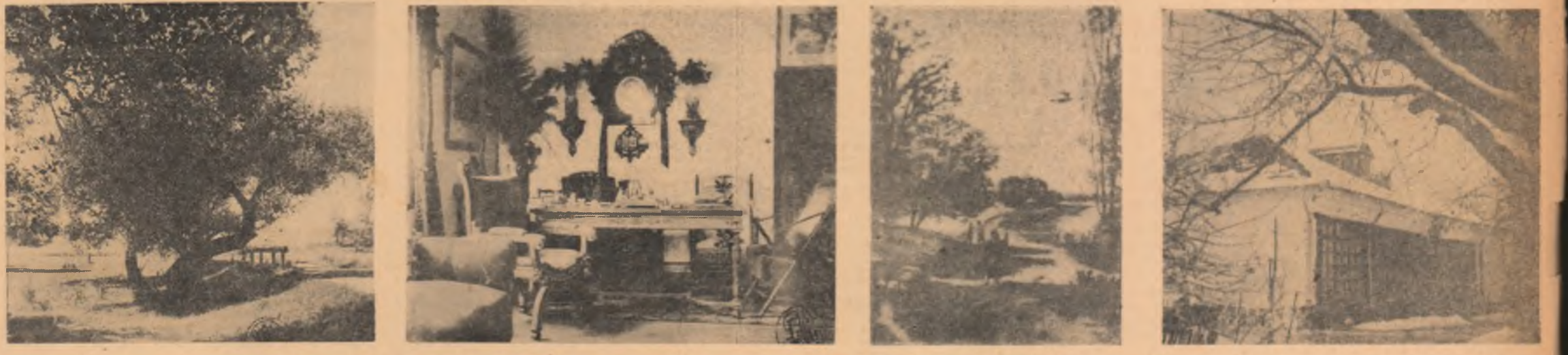
Dacă însă noi, reporterii, l-am între-ba de V. A. în continuarea gîndurilor sale pe care nu se știe să le mărtu-risească:

— Care este ocupația dumneavoastră la țară?

El ne-ar răspunde: — Vinătoarea de sturzi și pescuitul de porcușori. Acesta din urmă mai cu seamă mă atrage prin reflecțiile polati-ce pe care mi le inspiră. (ironie la ad-reasa lui I. Brătianu, Otețeleșanu, etc.) — „gaurii, porcușorii și alți curcași politici care filifite din aripi de col-pînă colo, se agită și se împănuează pe scena oficială” a vremii — n. a.). Amintindu-ne subit de intenția lui V. A. de-a ridica pe casa de la Mircești, un catarg cu steag, avertisment pentru nepoții, ne retragem discret.

Pagină de
CONSTANDINA BREZU
MIHAI STOIAN
Iconografia:
LIA CIORNEA

ANOTIMPURI LA MIRCEȘTI

ION GHEORGHE

SCRISORILE ESENTIALE

V.

Scris-mi și eu voi de sau nu voi de semn... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Cineva aude zarvă de strune-nelung cercetate... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

bine-a muncii făcând-oceea de moică-mea... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

și-nedesebi duceti-l în brețe prin tot somnul... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Ce-i somnul meu acum, decît a luptă nedreaptă... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

nevănuite le voi vorsa pe masa de muncă, pe perni... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

VI.

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

peste umăr suflă cineva, nu sint invidios... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Vine-un început la care stau cu fata trăinic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

una după alta așteptîndu-si rîndul pe-a punte... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

ce nu le-am bănuî să fie ale noastre... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

O, nici în glumă să nu fi murit de tine... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Mult rău și-am făcut din dragostea de tine... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Vine-un început la care stau cu fata trăinic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Peste umăr suflă cineva, nu sint invidios... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Să te țină zeul, să te opere în viață și-n putere... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Puțin am rămas unul cu altul... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Dintr-odată, trezindu-te cutremurat... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

și bărbatul tău se aude suferind cu fața-n coamă... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

este a livadă de migdali înfloriți, dimineața... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

umbra de cola cola, prin fata grătarilor de ebanită... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Toată ziua fug oamenii bălnavi pe pămînt... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

de dimineață ziarele, buletina de bursă ale piinii... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

te deosebesc la capătul lămpii mele tainic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Impresia se desface, dar fac dintr-o dată plantă... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

nu pe-a rădă de pămînt puseam noi florile... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

IX.

De trei ori m-am intristat pentru matoarele cîrmei... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Multe se orînduiesc sau vin pe-ocursim irevenia celui ce muncește... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

și lucrăm în sedintele plene, s-a apropiat fără curaj, cum i-a fost zămislită puterea... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

De-acum nu ne vom mai trimite nimic... Scrie-mi și eu voi de sau nu voi de semn...

Desene de CONSTANTIN BACIU

— Inchipuiește-ți, dragul meu, că de foarte multe ori am senzația că mi s-a lipit un fir de păr de cerul guri...

Hotărât lucru, omul care se așezase la masa noastră — omul acesta trecut de patruzeci de ani, cu fimple brumate, dar cu o expresie de curiozitate copilărească împătinită pe chip — avea un. Tinărea mea tovarășă de compartiment refuză însă cu încăpăținare să remarce acest lucru.

(Urcase în T. Severin, o dată cu mine. Imi fusese antipatică din capul locului, mai ales atunci când, încercând să iau valiza din mână pentru a o urca în plasa de bagaje — o valiză de dimensiuni uriașe și desigur destul de grea — ea mă refuzase pe un ton înțepat, subliniind că o poate așeza și singură. Ceea ce și făcuse de altfel, după ce o trecuseră toate nădușelile. Ceva mai târziu — eram singuri în compartiment — simțind nevoia să fumez îl oferisem o „mărășească”; de când am intrat la facultate, nu mai cumpăr „carpați”. Nu numai că m-a refuzat și de data asta, dar a mai și adăugat — privind, nu știu de ce, pe geam — că nu poate suporta fumul de tutun ordinar; îi producea grețuri. „Atunci du-te dracului!” — I-am dorit în gând, foarte sincer, și am ieșit pe culoar. La urma urmei puțin îmi pasă de ea — o încercare de idiliu pe căile ferate este, de cele mai multe ori, gratuită prin însăși locul unde se petrece! Peste un ceas a venit la mine și m-a rugat să o însoțesc la vagonul-restaurant. Nu consumase nimic înainte de a se urca în tren și vroia să servească ceva. S-ar fi simțit penibil să se așeze singură în local. Eram de acord?)

Eram, de ce să nu fi fost! Nu sînt supărăcios din fire, în plus, simțeam și eu nevoia să servesc o cafea...)

Trebuie să mărturisesc de la început că îmi place să văd de ceea ce, în mod obișnuit, sperie: mi s-a spus că asta e o trăsătură ce indică un om sănătos. De aceea, eu unul riscesem în hohote când strălucim la poartă vestite cum o rudă a domniei sale — un fel de văr, din cîte am reușit să înțeleg — își dăduse fur și simplu sfârșit în patul unei femei; individul suferea de inimă. La anchetă, femeia declarase, printre suspine, că nu o înspăimântă atât faptul de a fi provocat inconștient moartea omului drag, cît acela de a fi dormit alături de el în camera...

În tot timpul povestirii, tinărea de care v-am vorbit a stat cu nasul în farfurie. Își consuma în tăcere porția de pește și sorbea din când în când din paharul cu bere — pahar pe care aveam grijă să îl mențin, în permanență, plin.

De la o vreme, înțelegând că fata nu-l dă nici o atenție, omul începu să mi se adreseze mie:

— Inchipuiește-ți, dragul meu — înca mi spune el (și de fapt abia acum începe povestirea pe care vreau să v-o relatez) — de foarte multe ori mi se întâmplă să am senzația că am un fir de păr lipit de cerul gurii. Mă frec cu vârful limbii plină de pielea mi se aspre de pară și fi ros aguridă. Nenorocirea e că pe măsură ce mă frec astfel, senzația asta crește în intensitate! Uneori sînt nevoit să-mi vir degetul în gură și să caut firul cu unghia. Nu reușesc decît să mă zgîrii, de cele mai multe ori!

— Ați găsit vreodată un fir de păr în gură? — I-am întrebat.

— Aș! Niciodată! — făcu strălucul cu o undă de amărăciune.

Si sorbi îndelung din cafea, privind cu ochii ușor încrucișați în interiorul ceștii.

— Poate că e numai o impresie! — I-am spus, luînd la rîndul meu ceașca în mînă.

— Exclus! — zise el. Și plecîndu-mi din buze, așeză ceașca goală în centrul farfuriilor. Acest fir există și reprezintă chinul vieții mele de șase luni încoace. Rețin exact! Sînt convins că am o rană acolo, un bubol, sau — mă rog, ceva asemănător! Mă doare îngrozitor, mai ales cînd mestec coajă de pline sau bea ceva prea cald.

Am privit-o cu coada ochiului pe vecina noastră de masă. Se chinuia să-și termine porția de pește. Încercînd să nu dea importanță conversației. Situația devenea amuzantă.

— Mă gîndesc — spuse necunoscutul după o vreme — că s-ar putea să fie ceva ereditar. Tatăl meu suferea din pricina unui lucru oarecum asemănător: nu dormea noaptea de spaimă că în zori se va trezi cu ochii lipiți. Era de-a dreptul obsedat. Îl auzeam bolborosind mereu. Cereau păhărelul cu acid horic!

— De ce îl cerea?

— Ca să-și facă spălături la ochi. Nu înțelegeai că i se lipeau pleoapele?

— I se lipeau pleoapele? Și am adăugat, în șoaptă: scoateți-vă degetul din gură!

— Crezi că te mint? — se aplecă el deodată, peste masă, către mine. Abia mă stăpîneam să nu izbucnesc în ris.

— Știu că nu mințiți! — I-am zis. Dar vă rog mult, lăsați-vă gura în pace! E oribil, se uită lumea la noi...

Adevărul e că nu prea se afla lumea multă în vagonul-restaurant: eu o spuseseam însă mai mult pentru a veni în ajutorul fetei. Încercînd să-mă mestece, ea rămăsese încrămornită, cu gura plină, privindu-l țintit prin ochelarii fumurii.

Necunoscutul reveni pe locul său, rezemîndu-și umerii de spătarul îmbrăcat în piele al banchetel. Cîteva clipe se studie cu atenție în oglinda atîrnată de-asupra capului meu. Apoi, vădit satisfăcut de rezultatul acestei analize, pronunță rar și cu seriozitate:

— „Nimic din ceea ce e omeneș nu poate fi oribil!”

Și adăugă aproape imediat, adresîndu-se unui pusti în halat alb, ivit alături ca din senin:

— Adu-mi, te rog, un coniac! Fără lălmăie!

Tinăra care era cu noi se imbușoră pe neașteptate:

— Ceea ce faci dumneața nu e un lucru omeneș! — bolborosi ea tremurînd, aproape înecîndu-se de ciudă.

Omul o privi cu o asemenea expresie, încît ai fi putut jura că abia atunci îl remarcase prezența. Apoi tresări ușor, de parcă și-ar fi amintit ceva, și aplecîndu-se către ea, îi spuse cu o nuanță de vădit regret în glas, ca și cum ar fi vrut să-și ceară scuze:

— Tără-mă, domnișoară, poate că ai dreptate! Dar — să fii rănit în cerul gurii, să simți acolo o copțură ce îți zvîcnește pînă în creieri — asta e omeneș? Iar copțura asta să spargă și să-ți se scurgă pe git, mereu, zeama aceea călduță, ce zici? Și asta e ceva omeneș? Spune sincer, dușule dragă: dumneața știi ce gust are pușoiul?

Pălînd deodată, fata zvîcni în picioare. Se răsuși pe călcîie și, din numai cîteva pași, traversă culoarul vagonului. Ușa din sticlă a cușetei de la bucătărie, trasă în urma ei, pînă cu putere. Unul din ospătarii ce își făceau de lucru prin apropiere, porni grăbit într-acolo. În rest, incidentul trecu neobservat.

Băiatul sîni cu coniacul și așeză paharul pe masă.

— Nu vrei și dumneața unul? — mă întrebă zîmbind necunoscutul. Ți-l ofer eu! Sau poate dorești altceva?

Am șoșăit cîteva momente. Rămăsesem în asteptare, puștii mă privea stăruitor.

— Dragul meu — îmi zise atunci strălucul — te sfătuiesc absolut sincer să nu-ți bați prea mult capul cu specimene feminine de genul ăsta, care ne-a părăsit alți de vijelii!

— Ce vă face să credeți că mă gîndeam tocmai la ea? — I-am întrebat surprins.

— Dudașta asta — continuă el, scuturîndu-mi întrebarea — dudușta asta fină și atât de sensibilă (ce remarcă eu ce desăvîrșită grătie sună la cîmă!) — ar fi, extrem de bucurată să dea peste un mascul din ceea ce eu, bănu, sau posesor de magnă, cu care să se cupsească — dacă nu curva și să-și facă-o! În acest din urmă caz te asigur că fi este că totul îndelung, dacă individul în cauză e rău!

Nu m-am putut stăpîni și am izbucnit în ris. Omul avea, categoric, un umor al lui, aparte, iar sinceritatea asta dezarmantă, de licean, cu care se exprima, mi-l făcu, dintr-o dată, nespun de simpatic.

— Cum de știi toate astea? — I-am întrebat, rîzînd încă.

— Cunoșc oamenii — zise el. Am o oarecare experiență și mi se întâmplă foarte rar să dau greș. Asta m-a scutit de multe ori să fac aprecieri greșite asupra unor situații, a precierii ce mi-ar fi cauzat destule neplăceri ulterioare. Mda! Ca să revin la linăra noastră, pot să-ți spun că mi-a fost suficient să o surprind de cîteva ori cum se uita pe furiș la butonul mei, pentru a înțelege de îndată că în nici un caz dînsa nu va putea deveni o parteneră într-o conversație cît de cît inteligentă.

Între timp, mi se adusese paharul cu coniac. Am ciocnit împreună și am sorbit o înghițitură zdravănă din lichidul aromat și tare. Apoi am început să discutăm despre muște.

Tocmai se așezase una pe mine, urcîndu-se la cafea din dreptul meu. O vreme am privit-o amuzat: cu pleoșugăle răsuците în spate, insecta își curățea aripile de zor. După ce sfîșii, coborî întîior peretele ceștii, traversă marginea farfuriilor și sări pe fața de masă.

Mi-am ridicat mîna, făcînd palma cășu; în aceeași clipă, necunoscutul mă prinse strîns, de încheietură. Avea degetele reci, asudate.

— Ce vrei să faci? — mă întrebă.

— Cum ce vreau? Vreau să o prind!

— De ce ți neapărat să o prinzi? L-am privit intrigat.

— Asta-i hună! Ca să o omor! De ce altceva aș dori să o prind?

— În ce lună sîntem? — făcu el deodată.

Întrebarea m-a derutat cu totul. Aproape că m-am hîlbilit:

— Orice muscă trebuie omorîtă, nu?

— În ce lună sîntem noi, acum? — insistă el.

— În... februarie. Dar ce importanță are?

— Nu-ți dă de gîndit?

— Ce să-mi dea de gîndit?

Îmi dădu drumul mîinii, eliberîndu-mi încheietura. Mai simțeam încă încheietarea degetelor lui umede, reci. De pe fața de masă, insecta dispăruse.

— „Nu orice muscă trebuie ucisă!” — zise necunoscutul, strîmbîndu-se căci băuse din coniac. Există muște proaste, și există muște deștepte. Muștele deștepte nu trebuie ucise. Cu atât mai mult nu trebuie ucise, cu cît există unele care sînt de-a dreptul foarte deștepte! Crezi că te mint?

— Haide, dom-le, o dată, că mă speriaș de-a binelea! — atrîgă atunci cineva chiar sub fereastra noastră.

Nu observasem că trenul a oprit într-o stație. M-am săltaț în picioare și am coborît geamul. Necunoscutul se ridică și el. O vreme am privit împreună forțata celor ce se agitău

pe peron, respirînd adînc aerul rece al după-amiezii de iarnă. Deși nu se întunecase, în gară luminile erau aprinse. Aerul era albastru, ușor lăptos — sau poate că se păcea astfel datorită aburului ce se ridica în valuri chiar de sub fereastra noastră, probabil dintr-o defecțiune a instalației de încălzire. Ne aflam în Craiova.

Vagonul-restaurant se umplu dintr-o dată. O mulțime gălăgioasă se înghesuia la mese, cineva ne strîgă să închidem, că se face frig, apoi trenul alunecă, pornînd, iar noi ne așezăram la locurile noastre.

— Ei? Acum ai înțeles? — mi se adresă necunoscutul.

Nu i-am răspuns. Aveam vagă impresie că își rîde de mine. L-am privit, totuși, întrebător.

— Ceea ce ai văzut dumneața nu era o muscă — îmi explică el.

— Dar ce era?

— Poate că un scrum de țigară. Sau o coajă de alună. Mă rog: ori-ce, în afara unei muște. Ce dum-

nezeu, dragă, cum îți inchipui că poate exista o muscă vie, în februarie și încă pe un astfel de ger?

Începu să rîdă. Rîdea cu poftă, scuturîndu-și umerii, frecîndu-și mințile de satisfacție și rîdea cu altă mai nestăpînit, cu cît observa că îl priveam din ce în ce mai mirat.

— Sîntelei un om cam ciudat! — I-am spus.

Îl încetă risul. Se aplecă către mine și îmi sopăi, privindu-mă țintit:

— Nu sînt un om ciudat. Sînt la fel ca și dumneața. Am însă un singur defect: uneori îmi pierd șutul. Dar numai uneori! Acum, de pildă, m-am pierdut alinaș. Am pierdut unul din butonii Observa!

Așăz, cînd se scurda — în asemenea împrejurări la care mai am amintire, imi dau seama că e necesar să prezic anumite lucruri. Am posibilitatea de a necunoscutului era să am în vîrstă, trecut cu mult peste patruzeci de ani. Dacă nu mă înșel, am mai spus și că era un fel de rector, urma să coboare în Piatra-Olt unde trebuia să facă o inspecțiune la o întreprindere alimentară. Avea și un copil, student ca și mine, dar nu la București, ci în Timisoara. E tot ce am aflat de la el și regret că nu l-am întrebă: măcar cum îl cheamă pe băiat, sau la ce facultate învață. Ar fi fost un indicu, o sană pentru a-i da mai tirziu de urma. Acum însă înțeleg, că nu îl voi mai întîlni niciodată pe acest om. Poate doar așa, întîmplător — dar cine îmi poate garanta acest lucru?

Ne-am aplecat sub masă, căutînd butonul cu pricina. El nu părea îngrijorat. De altfel, nici nu a avut timp să se îngrijoreze. Ne-am trezit lingă noi cu o fetiță de vreo cinci anișori. Avea o buclă mare, roșeată, așezată drept în creștetul capului și ne privea pe rînd, cu seriozitate.

— Căutați degeaba pentru că eu am găsit asta și voi preciza că: asta, ce am găsit eu! — eripi ea dintr-o suflare, întînzîndu-ne o minunăță rotundă, durdulie. Intre degetele căreia se afla un obiect minuscul, strălucitor.

Și fără să mai adauge nimic altceva, se cocoță pe genunchii mei, instalîndu-se acolo cît mai comod cu putință.

— Adriana, fiă cuminte! — bubui o voce groasă, în spatele meu.

Mi-am răsuțit capul și am zărit un bărbat în salopetă: un om scund, cu obrazul neras și murdar. Se frămînta în scaun, vădit stînjinit de isprava copilului.

— E fiica dumitale? — I-am întrebat.

— Da! — tună el și m-am întrebat cum de poate ieși o astfel de voce, dintr-un trup atât de firav.

— Vă mulțumesc! — I se adresă necunoscutul, îndatoritor.

Și își întinse către mine brațul îndoit din cot, dîndu-mi astfel de înțeles că mă rogă să îl închei eu mîngeta.

Fetița de pe genunchii mi se lipi de piept și îmi șopti în ureche:

— Spune lui nenea ăsta al tău, să-mi mulțumească mie, nu lui tata, că lui tata îi mulțumesc degeaba. De cînd a omorît-o pe mama, cătîleu s-a stricat în cap și mereu bea!

Am tresărit și, fără să vreau, l-am privit insistent pe omul în salopetă.

— Adriana, vino aici! — îndogăni el, fără prea multă convingere. Hai, fetiță! Hai la tata!

— De ce vorbești prostii? — I-am zis fetei, încetîtor. Să știi că nu e frumos să vorbești prostii, auzi?

— Eu nu vorbesc prostii! Tu vorbești prostii! — se imbușura ea, răs-tîndu-se la mine. N-azi că nu tata a omorît-o pe mama? El spune așa numai atunci cînd bea, dar eu știu că nu el a omorît-o. Pe mama a omorît-o „barza”! Ai a-ma adus pe mine. A mai venit o dată, și atunci a omorît-o. Era o barză proastă. Vezi că nu știi ce vorbești?

Și fără alt cuvînt, se lăsă să alunecă în jos, căutînd dușumeaua cu picioarele. Am încercat să o rețin, dar se zvîrcolea între mințile mele răsuțindu-și trupul cu atîta putere, încît am fost nevoit să-i dau drumul.

S-a dus la locul ei, lingă geam, și a rămas acolo privind afară, în întuneric. Taică-su a ridicat paharul către noi, în semn de salut. Mai mult ca sigur că nu auzise cuvintele copilului.

Fetița lăsase butonul pe masă. Era un buton fin, din aur masiv, în formă de crizanțemă. În timp ce, cu

gîndurile aiurea, îl priveam la locul său, am remarcat că necunoscutul avea un semn pe antebraț: ceva asemănător unui tatuu! Era un desen complicat ca idee, posibil să fi reprezentat un animal, sau niște cifre, nu știu, nu mi-am dat prea bine seama, n-am avut timp.

El mi-a mulțumit, și-a potrivit mîngeta sub mincea hainei, apoi m-a privit îndelung. Tirziu — foarte tirziu — mi-a spus:

— Vezi dumneața, s-ar putea să ți se pară ciudat, dar adevărul e acesta: oamenii mor din te miri ce! Unii mor din pricina unei berze. Alții, mai puțin inspirați, se prăpădesc datorită unor muște — asta ca să revenim la tema discuției noastre. E cazul fratelui meu!

— Ați avut un frate? — m-am interesat.

— Da. A murit acum douăzeci de ani. Reține exact! A fost un prost. Nu înțeleg: a murit din pricina muștelor?

rierul cutiei era plin cu puncte negre. Ele trăiseră, deci, un timp, acolo, înăuntru. Acum înțelegi?

— Nu.

— Cum nu înțelegi?

— Ce să înțeleg?

— Că sînt inteligente!

— Cine?

— Muștele!

Și necunoscutul își privi ceasul.

— Ne apropiem de Piatra-Olt — făcu el. Apoi strigă către unul din ospătarii:

— Adu-mi încă un coniac, te rog. Dar repede!

După ce băutura sosi, păru că se înviorază. Făcu plata pentru întreaga consumație, se interesă de asemenea dacă peștele și berea fetei au fost achitate, iar după ce i se răspunse afirmativ și ospătarul se îndepărtă, mi se adresă:

— Fratele meu era un mare încăpăținat! — zise, plîmbîndu-și degetul arătător pe buza rotundă a paharului. Alții de mult a vrut să afle

l se umplură pe dată cu lacrimi și fu cuprins de un acces puternic de tuse. Cînd își veni în fire, mă privi răsuțind greu, zîmbind într-un fel ciudat:

— Dragul meu, știi ceva? Hai s-o lășăm baltă! Sînt destul de bătrîn și există anumite lucruri pe care nu doresc să mi le amintesc. Am nevoie de liniște... Peste cîteva ani ies la pensie. Trebuie să-mi cresc copilul... Înțelegi! S-o lășăm baltă!

Își aprinse o țigară și supse adînc cîteva fumuri. Apoi stînce țigara la jumătate, răsuțind-o de fundul scrumierei. Mîna îi tremura îngrozitor.

— Era un lagăr micuț, lingă Praga... murmură el. Un lagăr din acela ce nu apare în nici o statistică din lume. Nemții îl botezaseră: „Die wise blume”. Erau patruzecișopt de deținuți, printre care și cîteva români. I-au ucis ca pe vite, lovîndu-i cu cazmaua în gît, ca să nu facă zgomot! Peste două zile urmau să evadeze. Există un plan amănunțit, iar țurii erau aproape. Unul din ei a deșvăluit însă nemților planul și totul s-a dus dracului. Interesant e că pe asta l-au găsit în viață. Bineînțeles, a fost considerat erou! Mai vrei un coniac?

Am refuzat, mulțumindu-l. Și am adăugat, ceva mai tirziu, cu o ușoară strîngerea de inimă:

— E destul de trist că putem vorbi astăzi despre astfel de lucruri cu atîta liniște. Dar poate că e necesar.

El își apăsă ochii, ștergîndu-i cu deou mîinii. Mă privi îndelung, cu o expresie răcicită. Nu mai zîmbea. Se vedea bine că băutura începuse să-gi facă efectul.

— Trebuie să te părăsesc — îmi zise. Mă bucur că te-am întîlnit. Că-lăstoriile astea pe căile ferate sînt teribile de plăticioare atunci cînd nu găsești un om inteligent, cu care să poți schimba o vorbă. Am dreptate?

Dangățul tot mai întezit al roților, indica într-adevăr că trenul intra în stație. Necunoscutul se ridică în picioare. Își potrivit pe umeri scurta îmbrăniță, iar eu îi coborîi servleta din port-bagaj. Era foarte palid.

Îmi întinse mîna. I-am dat-o la rîndul meu și în timp ce mi-o strîngea, i-am spus cu căldură:

— Îmi pare rău de cele petrecute în familia dumneavoastră. Mai ales de fratele acela. Dar poate că nu e adevărat, poate că ai fost informat greșit poate că...

— Bahat! — scriși el deodată, intrerîndu-mă. Și continuă pe un ton violent, un ton pe care nu îl mai folosisse: Am fost acolo! Înțelegi? Ți-am spus doar: din întreaga afacere a scăpat cu viață un singur om. Unul singur! Atît!

Și adăugă, în timp ce făța i se schimonosise într-un rinjet înspăimîntător:

— Rețin exact!

Am rămas încrămornit înocul, în-

MUȘTELE

— Nu tocmai! Si totuși ele, niște biete muște, sînt cele care i-au provocat decesul.

Am început să rîd, deși cam fără prea mult chef.

— Nu rîde! — îmi zise el. Ți-am mai spus o dată: — muștele sînt niște viețuitoare extrem de inteligente! Dumneața știi ce e aceea o „cutie cu secret”?

— E o ladă! Mai bine zis o lălmăie: o cutie ce se deschide conform unui anumit procedeu, cunoscut numai de către proprietarul ei. Dar ce naiba, nu cunoști chiar deici acest gen de „găsi de familie”? — se răsă: el, deodată.

Luă prin surprindere, am mărturisit că da, cunoșc.

— Ei bine — făcu el, ceva mai potolit: — fratele meu a descoperit o astfel de cutie într-o prăpădită de magazie de prin vecini. Era confecționată din metal. Perfect etanșă. Fără o crăpătură măcar. S-a căzbit luni de zile să o deschidă, iar atunci cînd a reușit — și asta dintr-o întîmplare — a găsit înăuntru... trei muște!

— Așa și?

— Ce, așa și? Erau trei muște, moarte! Uscate!

— Tot nu înțeleg!

— Ești leit — feciorul meu! —

— Ești leit — feciorul meu! —

Desen de DANA CONSTANTINESCU

de la o altă garnitură, ce se repede, pe aceeași linie, asupra trenului în care mă află.

— Ce porcărie! — exclamă atunci anul. Iar îl simți! E acolo.

— Ce e acolo? — am tresărit.

— Firul! — zise el. Firul de păr. Și își viri degetul în gură, avînd grijă de data asta să-și acopere cu palma îndoită jumătatea de jos a feței.

— Nu degeaba susțin eu că e ceva ereditar! — făcu apoi. Pînă și fratele ăsta al meu avea o manie; cînd își apăsa capul, se freca apăsător cu unghiele. Natural că, procedînd astfel, și-a zgîriat pielea iar rînille, uscîndu-se, au făcut coajă. Cînd se spăla din nou, convins că avea coajă nouă și altceva decît mătreață depozitată, se freca și mai cu foc. În nouă luni a cheilit complet. Rețin exact! Cînd l-au lovit, singele a țîșnit cu atîta putere încît l-a acoperit pînă și feasta. De altfel, toți cei de acolo în vremea capetele rase! Nostim, nu!

— Parcă spuneați că a murit în spital!

— Dar de unde! — se miră el. A murit într-un lagăr german! Cum era să spun așa ceva?

Si cu un gest care mă surprinse, dădu peste cap paharul plin. Ochii

capabil să judece, privindu-l cum se îndepărta, clătîndu-se, printre mese...

Cînd mi-am revenit, trenul tocmai pornea. Un ospătar adunase paharele dinaintea mea; și pregătea să golească scrumiera.

— Pune mîna pe el! — am strigat din toate puterile.

Omul s-a holbat la mine cu o asemenea expresie, încît abia m-am putut stăpîni să nu-l reped un pumn între ochi. Am zmutit mînerul geamului, coborîndu-l, și m-am aplecat în afară, aproape să cad, încercînd să-l descopăr pe necunoscut în mulțimea ce se imbușura de-a lungul vagoanelor. Era însă prea tirziu; garnitura prindea vitează.

Am părăsit vagonul-restaurant urmîrit de privirile intrigate și ușor ironice ale celor cîteva aflați pe la mese. Înainte de a trage ușa după mine, l-am auzit, în urma mea, pe ospătar, adresîndu-se indignat culva:

— Cetățeanul a plătit toată consumația! Ce dracu, că dor eu i-am făcut nota! Tinăru! Ori e beat, ori face pe nebunul. Cetățeanul, slavă domnului — a plătit tot!

— Dar de unde! — se miră el. A murit într-un lagăr german! Cum era să spun așa ceva?

Si cu un gest care mă surprinse,

REALITĂȚI, ANTICIPAȚII, DEZIDERATE

Opiniile unui invitat

de CORNELIU LEU

O sută optzeci și nouă de participanți la Consfătuirea cercurilor literare studențești. E o cifră!... O sută optzeci și nouă de participanți dintre care nu are rost să ne mai întrebăm câți vor rămâne, câți se vor înscrie cu nume sonore în literatură...

Roman, Marian Popa etc., varbesc, cele mai multe, de niste personalități artistice distincte care au început să devină — mai ales în ceea ce privește poezia — simbolurile unei adevărate promoții care se integrează armonios în viața noastră literară, cu problemele ei, cu entuziasmul ei.

Ce caracterizează în mod deosebit problematica și entuziasmul de care am vorbit, este totala lipsă de prejudecăți, abordarea pasionată a unei arii tematice larg și diverse și un teribilism practicat cu acuratețe, chiar cu acea necesară necesitățile de cazuri în ceea ce privește vechea tradiție a terribismului, protagoniști: strabomidoși cu toată seriozitatea căutărilor de descoperiri.

O categorică repulsiune față de simplismul sub toate formele lui de manifestare, a caracterizat aceste discuții. Fapt foarte pozitiv, care arată că oamenii au învățat să deosebească chiar și sub aparențe de demne, ceea ce este Augustin Comenius spirituală cu tot ce are mai bun literatura universităților din țara noastră (care este deosebit de înregistrată și în la amănunțit) aplecarea cu cochetărie dar și cu bun simț în fața modelelor, pasiunea pentru adevăr și, uneori, mărșăzarea unor subiecte false — proveniență din înțelesul de necesitate cum trebuie a celor adresate — iată câteva trăsături pe care le-am putut distinge în cadrul discuțiilor. Ele au generat — ca urmare a unor neputințe de a se consfătuiri active, animată de problemele acide în care s-au ridicat în mod deschis, cu multă competență și într-un aviz clar de conștientizare, probleme de natură literară și de conținut al operei literare, dar prețioase cum ar fi aceea a idealului artistic ori a idealului în viață, etc.

Regăsim în fața noastră gresit: de parte de mine gândul de-a mai avea realizator sau de a lucra al altor oameni. E vorba de niște simple însemnări, de opinii pe care stă nevoia să le notăm — un amănunțit pentru prima dată în mod foarte și obiectiv, în fața unor asemenea lucruri. Nu și așa să credem că ideea bălăntărilor, de care vorbim noi, este, chiar revoluționară în raportul nostru față de realitate. Am participat în 1960 la prima consfătuire pe țară a tinerilor scriitori, nu se poate să nu ne interesăm cum gândesc și în virtutea cărui crea artistică vin să circuleze anul mai târziu niște oameni care, pentru prima dată participă la o întrunire a lor. E o oportunitate favorabilă și a fost să-i analizăm puțin simțămintele. Pentru că, din păcate, și pentru prima dată când îți dai seama că ai fost martorul apariției și, într-un fel, și al modului cum s-au format o seamă de înțelegeri de talenți ale unor oameni cu talentul deja recunoscut. Da, fiecare dintre noi, cei care mâncăm cuiva presă literară, am fost martori al modului în general feroce în care au apărut aceste nume și am simțit sau am luat parte în climatul literar în care personalitățile literare pe care ale în reprezentare, s-au format sau încă se formează. Și în fața unui eveniment calitativ, cum a fost consfătuirea despre care e vorba, ne dăm seama și mai bine de lucrul acesta.

Dar mai bine să mă explic pe mine. Totuși, în viața ce voi scrie mai jos, poartă de la un amănunțit cules în cea de-a treia și a Consfătuirii, atunci când participăm la un astfel de dezbateri pe genuri. Mi așiam în sala unde se desfășura și

se discuta referatul în legătură cu problematica prezentă. Și bine, un număr de intr-o singură sesiune literară, după înțelegerea cu care se făcuseră, este următoarea: Kafka de 24 de ori, Nabokov de 9 ori, Camil Petrescu de 2 ori, Thomas Mann o dată, Galina Mandreacă o dată, Debutul o dată, Agatha Christie o dată, Nicolae Velche o dată.

Și, cu tot respectul, cu toată admirația, cu toată plăcerea pe care-o simțeam citind pe Kafka, nu-am dat seama cum, unora, această delicată amă care este critica literară, poate face rău.

Da, e normal ca aștepți oameni să se potozeze într-o singură sesiune, într-o dată pe săptămână, în 24 de ori la Kafka și o singură dată la Thomas Mann, și nici o dată la Faulstich sau la Rembrandt, și nici o dată la Cehov și nici o dată la Matei Caragiale sau, dacă vrei, la Gheorghe Eminescu ori la Urmă. E normal, când și în revizuirea noastră literară din ultimii ani, Kafka și Nabokov se află într-un fel de întorsură. Nu e un instrument de înțelegere sau este mai puțin și mai puțin decât aceste lucruri care înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

Da, e normal ca aștepți oameni să se potozeze într-o singură sesiune, într-o dată pe săptămână, în 24 de ori la Kafka și o singură dată la Thomas Mann, și nici o dată la Faulstich sau la Rembrandt, și nici o dată la Cehov și nici o dată la Matei Caragiale sau, dacă vrei, la Gheorghe Eminescu ori la Urmă. E normal, când și în revizuirea noastră literară din ultimii ani, Kafka și Nabokov se află într-un fel de întorsură. Nu e un instrument de înțelegere sau este mai puțin și mai puțin decât aceste lucruri care înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

Am dat acest exemplu pe putea veni și altă, despre problema interpretării a unor lucruri, despre citirea unor texte, numai spre a spune că e o reacție normală, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

Conștient de îndăstoria lui socială, criticul trebuie să-și dea seama că, pentru a omple presa de specialitate cu referințe, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

Criticul literar, care mai este și cadrul universitar, direcționat în mod evident preocupările înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

Urmarea unei asemenea modalități de a pune problema, am simțit-o — din păcate tot la un cadru universitar. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

îndoială valori ale culturii noastre naționale.

Iată o ilustrare evidentă a modului cum, dorința de a ne opune unei forme de vulgarizare poate întinde exagerat pragma ripostei noastre și ne aruncă dincolo, în cealaltă extremă, care nu poate fi decât tot dogmatică. Pentru că dogmatismul este tot ceea ce încearcă să impună exclusivismul, să înfățișeze și să discrediteze prin simplă aserțiune unele sau altele dintre valori să evite precizarea la o analiză serioasă, științifică, pornită în primul rând din ideea de respect pentru tot ceea ce s-a realizat în cultura noastră și universală.

Exclusivismul duce la dogmă

chiar dacă este practicat în numele celor mai moderne concepții. Noi trebuie să fim fericiți că noua generație de scriitori se formează în special în amfiteatrele facultăților. Aceasta este o garanție. Pentru că, unde în altă parte decât în școlă trebuie să se sădească și să se cultive dragostea, respectul și interesul pentru tot ce are mai valoros cultura noastră națională și cea a lumii întregi? Trebuie să fim fericiți, pentru că avem în față o generație fericită, plină de promisiuni. E de datoria criticilor literari care se înțelegem puțin și puțin. E de datoria criticilor literari care se înțelegem puțin și puțin.

Am dat acest exemplu pe putea veni și altă, despre problema interpretării a unor lucruri, despre citirea unor texte, numai spre a spune că e o reacție normală, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

Scrioare către redacție

Pe marginea unei note umoristice

Maestră N. Mandreacă! Făcând de serviu polemicii și de umoral. Deși, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

Maestră N. Mandreacă! Făcând de serviu polemicii și de umoral. Deși, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

Maestră N. Mandreacă! Făcând de serviu polemicii și de umoral. Deși, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

Maestră N. Mandreacă! Făcând de serviu polemicii și de umoral. Deși, înțelegem puțin și puțin. E o reacție normală, înțelegem puțin și puțin.

variate și mai importante, combatând spiritul eclectic în cultură și mimetismul în creație. Numai astfel, atunci când un cor de tineri scriitori va cînta „Vinat academia, vivat profesores” nici unul dintre interpreți nu va simți nevoia ca, în mîntea lui, să pună asterisc iar sub linioara caracteristică, să scrie: „în afară de cutare, și cutare, și cutare...”

Competența multora dintre vorbitori în ceea ce privește drumul pe care merge astăzi literatura întregii lumi, problema idealului artistic și a idealului cetățenesc dezbătute amply și argumentate cu cele mai valoroase exemple din literatura contemporană a lumii, interesul constant față de problemele literare a ordinea zilei în întreaga lume, au dat dezbaterilor un conținut înalt și modern.

Risicnd de a-mi fi înfierat modul îngust de-a mă raporta la probleme concrete, nu tege cine știe ce concluzii teoretice din asta ci mă gândesc la trista haină „de serviciu” pe care-o îmbracă multe dintre paginile externe ale revistelor noastre literare și de cultură:

Tot felul de declarații ale unor vizitatori străini despre țara noastră, (care sînt foarte bune, dar, dacă se referă la țara noastră și nu la locul nimerit în interiorul revistei); compilări penibile din compendii de literatură lipsite de personalitate; articole și bucățele beletristice publicate în mod strict la aniversări sau comemorări (din pricina asta unele pagini externe seamănă cu acele reviste de cult religios care comentează sfîrșitul din calendarul în care în cel mai bun caz sinten informații cu soția lui Osborne și-a rupt piciorul sting.

Iertată să-mi fie exagerarea, dar ea se datorează faptului că simt nevoia să subliniez apariția prea rară a unor articole de studiu profund al fenomenului literar străin, prea puține intervenții care apar în revistele noastre în contextul unor discuții duse de presa literară din lume. Informația în materie de actualitate literară nu este la zi, iar articolele de prezentare și analiză a scriitorilor străini de pe pozițiile estetice marxist-leniniste sînt (în afară de cele din „Secolul XX”) un lucru cu totul și cu totul sporadic.

Fenomenul literar contemporan este multipolar și divers. Iar tentațiile de a-l cuprinde, mari. Dacă revistele literare dezbăt literatura tîrurilor lumii numai la datele festive ale acestor țări, nu vom face nimic. Un exemplu foarte bun putem da în legătură cu interviurile luate de Valeriu Răpeanu unor personalități ale literaturii franceze. Făcînd o vizită în Franța, criticul nu s-a gîndit numai la deliciae lui personale ci și la cititor. Discutînd și oferîndu-ne opinii fruste ale unor personalități de seamă din deosebite generații de literați — de la Maurois și Mauriac până la Pierre de Boisdeffre, el ne-a facilitat apropierea de fenomenul viu al unei literaturi cu tradiția celei franceze. Asemenea lucruri sînt, într-adevăr necesare.

Ar fi de așteptat, în acest sens, o acțiune vastă care ar pune într-adevăr în valoare paginile de literatură străină. Scriitorii care călătoresc, ziarisții, corespondenții de presă din

străinătate, sînt chemați să le alimenteze cu însemnările lor despre discuțiile și întvederile cu personalități culturale și literare, cu opiniile și observațiile lor despre modul cum se dezvoltă fenomenul literar în lumea pe care au avut prilejul să o cunoască, cu punctele lor de vedere admirative sau critice întemlate pe un spirit de discernămint atent și la nivelul necesităților cititorului nostru.

„Este necesar să fie intensificate legăturile cu oamenii de cultură și artă din țările socialiste, din celelalte țări — opune Rezoluția celui de al IX-lea Congres al P.C.R. — să se asigure condiții pentru un contact permanent cu viața culturală contemporană, pentru manifestarea tot mai intensă a țării noastre în concertul culturii și artei universale. Aceasta impune, totodată, spirit de discernămint, principialitate și judecată proprie în aprecierea creației artistice și a operelor de artă.”

Acesta este, de fapt și de drept, climatul în care literatura noastră trebuie să se dezvolte în contextul tuturor literaturilor, acestea sînt condițiile pe care partidul le-a creat tuturor generațiilor de scriitori, inclusiv celei tinere.

Cele arătate ceva mai înainte cred că explică oarecum și, în același timp scuză, modul eclectic, impresionist și uneori puțin urechii în care unii vorbitori au pus problemele.

Cititorul, în general, este dornic de a fi la curent cu fenomenul literar din întreaga lume. Cu atât mai mult cititorul care îl însuși scrie, sau aspiră să scrie. Astăzi, în țara noastră, cele mai bune și cele mai reprezentative opere literare din lume și sînt puze la dispoziție, în tiraje de masă.

Dar omul simte și nevoia unei orientări. Creația artistică nu se înghite pe nedigerate. Ea pune întrebări și cere, deci, răspunsuri, explicații, interpretări. Din acest punct de vedere, nu cred că ne putem lăuda prea mult cu realizările esteticele noastre. Cred că mai sînt încă multe capitole din procesul de afirmare și definire al literaturii contemporane, pentru care cititorul simte nevoia unei interpretări și unei analize din punctul de vedere al esteticii marxist-leniniste.

Pentru că, oricît de amplă ar fi cultura unui om, oricît de largi posibilitățile lui de informare, așa cum sînt ele astăzi în țara noastră, numai înarmarea cu un punct de vedere științific poate să-i cristalizeze personalitatea, să-i dea competență și discernămint în aprecierea fenomenului cultural universal. Simt nevoia să citez aici încă o frază din Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român: „Scopul principal al activității politico-ideologice este de a asigura înarmarea membrilor de partid și a marelui larg cu ideile marxism-leninismului, cu linia politică a partidului în problemele interne și internaționale, în vederea mobilizării lor la îndeplinirea sarcinilor ce le revin în opera de construire a socialismului.”

Iar tinerilor care au dezbătut de curînd problemele ce-i frîmțată în creația literară, le revin frumoase sarcini în această operă.

AUREL GURGHIANU

fră viitorul literaturii noastre a ceea ce începe să se prefigureze, să își exprime satisfacția în legătură cu organizarea acestei consfătuiri și să pun în discuție publică unele opinii care, poate, vor da de gîndit pentru viitor.

S-a configurat o nouă generație, subliniată nu numai de consfătuirea de la Sinaia ci de o serie întreagă de nume apărute pe copertile cărților de debut, în ziare, în reviste, în culegerile literare. Numele Anei Blandiana, al lui Ion Alexandru, al Gabrielei Melinescu, Constantel Buză, Adrian Păunescu, Ion Pop, Marius Robescu, Ion Chiric, Ion Popuc, Paul Drumaru, Petru Popescu, Vasile Petre Fati, Gheorghe Pitut, Constantin Stoileu, Illeana Mălăncioiu, Victoria Dragu, Adi Cusin, Adrian Munteș, Beana

De la 4 octombrie 1965
În fiecare LUNI, orele 19,
la Casa Scriitorilor
ȘEDINȚELE CENACLULUI „NICOLAE LABIȘ”

● Viața literară în imagini ● Viața literară în imagini ● Viața literară în imagini ● Viața literară în imagini de NEAGU RĂDULESCU

A apărut „Căldul cel bun” de Vasile Rebreanu

Nicuță Tănașe la Roma

A fost numit un nou director al Casei Scriitorilor

Taina Cavalerului de Dolenga de Haraldamb Zind

Neobosiful turist

Cititorul: De data asta te ier!

Sophia Loren: Președ. Nicuță, un autograt! Nicuță: Ah, madame! Asta, moarte mi sînt după gîulețeni!

Ben Carlaciu: Am preluat personal comenziile!

— Atenție, maestre! Doi cititori!

Placii se opri la prinz. Citeva ore cerul rămase întunecat și cețos, apoi fulgi pufoși începuseră să danseze deasupra acoperișurilor. Orizontul deveni compact — alb. Ningea bogat, cu disperare.

Crezută, cu asta, că vremea se schimbă cu adevărat. Se grăbiri să pregătească bradul. De astădată îl montară în piață. Era prea mare pentru piața lor. Observă că e prea mare, dar aveau ambiția să nu se menine ca nici un alt brad.

Pe mai ninge. Începu să se așchieze. În câteva clipe acoperise bălțile. Noroiul de dedesubt fusese totuși prea moale și prea viclean.

Bradul domina piața. Putea fi văzut din orice colț al orașului. O treabă făcută cu cap. Mai întâi au montat becurile și s-au grăbit să facă probe. Salbele de lumini și baloane de sticlă sclipiră victorioase. Spațiul acela ostilat, strimț, mărginit de magazine și tarabe deveni primitor, misterios chiar. Fiecare din lucrătorii avea chel să facă o probă. Într-un ceas piața devenea de mai multe ori foarte veselă sau numai nehotărâtă.

S-a transformat totul: tarabele au devenit niște chiocșii ademenitoare. În rest, unde nu se putea face mai nimic, s-au pus steaguri în magazinele au fost mascote cu crengi proaspete de brad.

Camioane greoaie urcau trotuarul legându-se, strivind noroiul, mișcându-se sfînciți în jurul bradului. Aduceau ciuperci uriașe sub care te puteai adăposti în cazul că ar fi plouat — fuseseră construite special pentru iarna prea schimbătoare. Pomul acesta miraculos vindecă însă totul.

Citeva pachete cuprindeau capete de animale din carton presat și alie

creaturi grotesci, terminale în grabă, cu vopsea vie.

In sfîrșit, două mașini, mișcându-se cu mare atenție și transportat un uriaș din scinduri și tablă. L-au montat la intrarea în piață, toți trebuind să treacă pe sub el.

Era, după toate aparențele, Guliver.

Seara, cineva o aprins becurile. Ultimea probă, au spus. Bradul a putut fi admirat o clipă mai devreme de întreg orașul.

Oamenii se întinseau de zece ori unul cu altul, se salutau ceremonial și și puneau aceeași întrebare, cu un aer vesel și complice:

DE DOUĂ ORI

— Ai văzut bradul?
— De trei ori.
— Grozav băieții.
Iși făceau drum prin piața, cu dinți înțimplare, și apoi spuneau:
— Ai văzut bradul?
— De patru ori. De cinci ori. De zece ori...

Ajunseseră în ultima dimineață a anului. Copetele groase și gălăvite, în sfîrșit, locul. Chiocșii vindeau din plin dulciuri și acadele. Depășeau în piață cu greu mai perșoi pătrunde. Lipsa doar zăpada.

Se consumase omul vată pentru brad. Bucăți de vată, izbitoare ca noroi, erau purtate de colo-colo, prinse de încălziminte. Magalosași

sușină a poeziei. Undeva la mijlocul lor, se lungea în lărmă caldă, incapabil să ardă. O clipă crezută că se înțimpla ceva dinodice și fură încinți. Fulgerător, bradul întreg fu cuprins de flăcări. Crengile trosneau și sfîrșeau, becurile pătneau, mizeros urzător a răsunat arși. Zgomotul bradului arzând era asemenea locurilor de arși. Flăcări de vată arzând stăteau deasupra piștii. Fisa de hirtie și piștii aprinsă fluturau, se răsuiau și erau laolalt de vînt. Baloanele mari de cauciuc plecteau, și becurile lapte se lipeau de fata celor care se apropiau să scoată chiocșii din bătaia focului. Flăcările se înălțau, de două ori mai înalte decît bradul însuși.

— N-a fost să fie! — așa spuneau.
Copiii au uitat bradul în flăcări? Nu, nu, ei nu-l uitaseră. Dar erau și visau cum s-a făcut întineric și a flăcări mică s-a ivit în crengi.
In piață, în noaptea aceea a fost

o mișcare nintrențuită. Reflectarea mari acoperare lacul. Din munji fu adus în citeva ore un brad asemănător. Multimea de simplari, de electricieni, decaratori, lucrari nabunești.

Un tractor a fîrît scheletul ars afară din oraș. Pe pietrele rotunde ale străzii rămăseră în urma tracto-ului urme scrijelate de cărbune.

Dimineața noul brad era montat și împadabil. La fel de impunător, de bogat, de zvelt. Și virful îi tremura ușor în vînt. Patriviseră totul minunat de bine. Un străin n-ar fi observat decît frumusețea bradului. În ziua aceea, în oraș însă nu săsăi străini. Pînă la prinz nimeni nu veni la brad. Poate se așteptau după trecere și de aceea nu veni nimeni pînă la prinz.

Chiocșurile erau deschise, și vinzătoarele discutate prin ferestrele lor, strigîndu-și cuvintele peste piață. La ora unu, o fanfară se instala sub brad. Pufin mai tîrziu, cineva făcea proba de microfon: „unu...doi...trei...patru... se aude?”

Toate erau bine potrivite, ba chiar mai bine, decît socotim și fanfara.

Au cîntat pînă la trei, fără intrerupere.

Vinzătoarele ieșiră în ușă să asculte fanfara. Erau unsprezece instrumentiști cu dirijorul și puneau mull sultat. Făcînd numai o pauză scurtă, pe loc, și continuau să cînte cu îndrîzneală. În fața fanfarei stăteau, stăteau cuminți, cițiva puști. Nu se cunoșteau între ei și priveau grijunții și gravi la oamenii aciași care se aflau în instrumente umflîndu-și obrajii rașii.

La ora șapte, vinzătoarele puseseră lacul la chiocșii lor.

Piața rămase pustie, cu bradul puternic luminat.

TUDOR OCTAVIAN

DUMITRU M. ION

Despre poezie

Un puștu se rupe-n arbori, drept —
Căce ca o trunză abasit-n lui —
Riul vine fără să-l cștept —
Riul sincer care n-are început —
Beau cu limba-nsera-n toatele —
E o masă unde te cștept —
Să răsări așa de-naltă —
Cum pe nimeni n-am putut să cred —
Nu mă înștește imprimăvîrarea —
Chiue în aer măduva călătorilor —
Un copac o-nfierbîntă căror: —
L-am crezut un om iubind...

Nașterea părinților

Se duceau ierbile către apa, lovite
De ploile care-ngălbeneau cîșine din munți —
Cășirile se terminau abasite —
Lămpile de corbă tremurau peste punji; —
Pămîntul se-nnoia cu un rînd —
De iubiri, de ape venite devreme —
Oamenii treceau scîpîrînd —
În păduri vorbele lor printre lemne,
Frunzele urcau noaptea în lut —
Și se lipeau de el ca oamenii de așternuturi; —
Tîrziu, cîntau oracii, poete bind, —
Să încălzească ora dintre șuturi. —
Borăciile cu umeri deschiji țîleau,
In ele începau să-și și feale, iubijii...
Două anolimpuri lungi se terminau
Și se nășteau pe șantier părinții.

Băiatul care venea luminînd

Sacra de iornă, trup de omăt
Rupt de gurii de pîmînt —
Mi-am uitat într-un lac, — îndrădăt
Chipul meu de-adolescent, neschimbă, nîngînd.

Fetele duc în inimă ulcioare —
Cite două de-odată; nimeni alt —
Unul pentru cașul cîșit din feciore,
Altul pentru băieții care vin luminînd.

Declurile lumii tree arborii în cșfinții,
Riul se străluce cu sîmii de prund...
Aerul din jurul tău o rădăcî
Băiatul care venea luminînd.

IULIAN NEACȘU

UN SFAT PENTRU FIECARE

de la trebănie casei-provesc sună pe ea. Îi chemase înainte, i-a spus ceva, ca să-l ducă. Bătrînul se înduioșă, și se pînă să plîngă, așa i se pînă de citiva ani cănd își rememora cite ceva. Bătrînul intră în cameră pe

— Cristofor!
Bătrînul se stui pe genunchi și-și ținea de barbă.
— Ascultă, Cristofor, trebuie să m-ascuți, stăi bătrîn și poi se și mor.
— Mă lasi să mă joc cu bastonul?

— Te las.
Bătrînul își bui cu bastonul în mîna, vaza cu trandafiri căzu și se spurse, așa curgea pe piciorul mesei.
— Mai înțel, Cristofor, să nu uiti să fii om, adică...
Bătrînul alunecă pe genunchi, se apropie lipit de sofa, deschise uși-

la, sultă în canoșă, canoșă se împingea pe covor.
— Mă lasi să mă joc cu bastonul?
— Mă lasi să mă joc cu bastonul?

— Mă lasi să mă joc cu bastonul?
— Mă lasi să mă joc cu bastonul?

— Mă lasi să mă joc cu bastonul?
— Mă lasi să mă joc cu bastonul?

— Mă lasi să mă joc cu bastonul?
— Mă lasi să mă joc cu bastonul?

— Mă lasi să mă joc cu bastonul?
— Mă lasi să mă joc cu bastonul?

— Mă lasi să mă joc cu bastonul?
— Mă lasi să mă joc cu bastonul?

Se lovi cu nasul de perete și plînsa, înțînă pe burd, cu toată înemă și picicetele îndoită deasupra.

— Și-ți spun, de învățat învlei: cite ceva, să-nveți de la alții, nu numai așa ajungi om, om mare.

Bătrînul aruncă în perete cu perșoa. Tabloul de flăgă oglindă se legănă și căzu.

— Cite-ar mai fi! Să nu înjur; să-ți iubesc părinții; nevasta; să nu furi; cite, cite, cite, cite!

Ascultă-mă și n-o să mă faci greșelile mele, ale altora, eu știu ale cui? Vezi tu, mai ușor o să-ți fie decît mie mi-a fost, vezi tu.

Bătrînul făcu. Îl privi lung pe bătrîn, acesta stătea în fața lui și mușca dint-un măr. Îl sădău pe frunte și-și mîngîie pe păr.

— Acum, du-te, Cristofor, du-te, spuse.
IULIAN NEACȘU

Pentru că mai avea un ceas pînă la sosirea prietenului său, Ipolit deschise ziarul și se uită distrat la titluri. Ceru o halbă de bere și privi femeile ieșite la plimbare. Nu treceau încă dimineața, se gîndea că a-micul său asudă în grajduri, alături de colonel, suportînd o inspecție nedorită și că el era, totuși, mai fericit, necostîrșit de nici o obligație.

După o vreme se plectă, aruncă foile mototolite pe un scaun și deschise chidată carte cu coperti verzi, oferită de amicul său cu o seară înainte. Iată ce citi cu o curiozitate sportivă o dată cu parcurgerea primelor pagini:

AFIAREA DESTINULUI PRIN CALCULE MATEMATICE

Mă numesc I. M. Dumitrescu, și viața mea este un ședăra roman. Am văzut lumina zilei în mahalala Cergănești, la locuința părinților mei, a doua casă de la biserică Sf. Nicolae, pe dreapta. În prezent, imobilul se află în proprietatea lui Silu Spiridonescu zis Papidon, împărat de mișcare, dar nu este înțrînit cum trebuie fiindcă a început să-i cadă tencuiala, plus că actualul proprietar a pus să taie cei doi duzi bătrîni de la stradă, sub cuvînt că-i murdăreau țoșă curtea. Eu tot am credința că, odată și odată, primăria va lua măsuri ca imobilul să fie mai bine îngrijit și n-ar fi exclus să pună și o placă comemorativă cum am văzut că a pus pe casa în care Titulescu a stat trei săptămîni, în trecere prin Caracal.

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

— Dumitrescu, — nume blestemat! așa spuneau bătrînii din Cergănești cînd eram copil și se pare că veniu dreptate. Bunicul dinșpre mama, de exemplu, care s-a ocupat toată viața cu negustoria de cai, a fost nevoit să părăsească orașul în urma unei neînțelegeri cu un comisar și să lucreze citiva vreme la exploatarea sărîi, în localitatea Cnele-Mari, Județul Vîlcea. Din cei cinci frați cîți am fost, nici unul nu a ajuns bine. Cel mai mare a murit pe front, în războiul pentru Intregirea Neamului, în urma unei intoxicații; pe cel de-al doilea, Vasile, care ajunse circumar în spatele gării, l-au călcat hoții într-o noapte și l-au luat tot, iar el a damblagit din bătaie; al treilea, Nicu, e și astăzi neînsurat și trăiește cu o văduvă care îl tot bate la cap să vîndă partea lui de moștenire și să lăsa din diviziune, iar cel mai mic dintre noi, Ducea, a rămas repentinț tri ani la rînd la școala normală, unde îl dăduseră ca să ajungă și el cineva în viață, și acum taie frunza la cîini și se ține numai de beții și scandalurii. Cit despre cele două surori pe care le am, Aneta și Zoe, pe amîndouă le-au lăsat bărbații și tot eu le port de grijă în aceste vremuri grele, cînd ouăle, de exemplu,

Ajunseseră un om, cum s-ar spune, pe piciorarele mele și desori, seara, cînd nu eram la lucru, mă întineam cu alți oștitori, prieteni de ai mei, la Cafeneaua croitorilor sau la Calul Bălan, unde discutam cite în lună și în stele, pînă noaptea tîrziu, imprumutîndu-ne și cărți dacă le găseam pe undeva.

În această perioadă am început a citi cu rivnă romanele cu haiduci scrise pe acele vremuri de Panait Macri și N. D. Popescu. Gustul de citit se vede că l-am moștenit de la părinții mei, dumnezeu să-i ierte, căci pe tătăl meu, cînd nu avea nimic de făcut, mereu îl vedeam cu cite o carte în mîna: „Noni Erotoarici, Psalmii lui David ori Calendarul lui Bonifatie Sotolus, iar mama în fiecare dimineață ne citea la toți din Visul Maicii Preciste.

Pe urmă, împreună cu prietenul meu A. S. Popescu, ucenic ca și

contractîndu-se are o forță farmidabilă, din timp, din haos, din infinițim încă necunoscut de noi, din lumea întreagă, perpetuum mobile trebuie să se nască! Căci însuși dumnezeu care a construit deja un perpetuum mobile, nu a folosit are aceleși materiale pe care le avem și noi la îndemînă?”

Întimplarea a făcut ca prietenul meu A. S. Popescu să se mute la Craiova, așa că din visurile noastre s-a ales praful. Eu am mers mai departe pe drumul meu, iar A. S. Popescu a devenit mai tîrziu renumitul fabricant de ciocolată, înființînd Fabrica de ciocolată din Craiova, sub denumirea de Ciocolăta Popescu.

Cu un alt prieten din vremea aceea, tot Popescu îl chema — Popușu Cîmpulung — am vrut să inventăm o mașină de zburat mai perfecționată decît a lui Aurel Vlaicu, dar pînă să ne hotărîm noi ce avem de făcut, Popușu l-au luat în armată. Mai tîrziu, am aflat că prietenul meu a murit într-un spital din Viena, unde se dusesse să-și construiască mașina și că de la acest Popescu a copiat contele Zeppelin cirna zeppelinului său, lucru confirmat chiar de Universul și citit cu ochii mei în ziarul respectiv.

Mi-am dat seama că, dacă vrel să realizezi ceva serios, e mai bine să lucrezi de unul singur. Am încercat să fabric un medicament puternic, capabil să vindece pelagra sau apendicita, care făceau ravagii în anul acela, dar din lipsă de fonduri și nesîfînt ce trebuia să fac, m-am lăsat pîgubos și m-am apucat de versuri. Prima mea poezie, intitulată Trandafirul, a fost publicată în Alarma din Craiova, oraș în care îmi aveam domiciliul pe atunci, dar nu o mai ține minte fiindcă am avut multe pe cap pe vremea aceea, cînd m-am și căsătorit.

Sînt convins că știința va fi în stare, odată și odată, să ne procure pe cale sintetică absolut toate elementele și orice substanță din care e făcut universul. Eu merg cu gîndirea și mai departe, dîndu-i friu liber pe aripile închipuirii pînă la cumule cele mai fantastice și mai amietoare ale imaginației și zic că, n-ar fi exclus ca știința să ne ofere, cu timpul, într-un singur hap de ea lumii, genul lui Arhimede și a lui Newton. Dar dacă ea va fi capabilă să procedă la aceste lucruri, este egal cu o oracol ca să ne îndrumeze calea spre mai bine, considerînd merul banului și al răului ca pe un ce cărură în zadar îl mai căutam deznodămîntul, că tot n-o să-l aflăm niciodată.

Sînt convins că știința va fi în stare, odată și odată, să ne procure pe cale sintetică absolut toate elementele și orice substanță din care e făcut universul. Eu merg cu gîndirea și mai departe, dîndu-i friu liber pe aripile închipuirii pînă la cumule cele mai fantastice și mai amietoare ale imaginației și zic că, n-ar fi exclus ca știința să ne ofere, cu timpul, într-un singur hap de ea lumii, genul lui Arhimede și a lui Newton. Dar dacă ea va fi capabilă să procedă la aceste lucruri, este egal cu o oracol ca să ne îndrumeze calea spre mai bine, considerînd merul banului și al răului ca pe un ce cărură în zadar îl mai căutam deznodămîntul, că tot n-o să-l aflăm niciodată.

Sînt convins că știința va fi în stare, odată și odată, să ne procure pe cale sintetică absolut toate elementele și orice substanță din care e făcut universul. Eu merg cu gîndirea și mai departe, dîndu-i friu liber pe aripile

